

екстенсивна модель і інтенсивна / В. Ф. Петриченко / Спільне дослідження Інституту кормів НААНУ, асоціації «Українська асоціація виробників і переробників сої». «Інституту свинарства НААНУ». ТОВ «Сврокорм сучасна годівля» / Галузевий інформаційний портал «Свинарство в Україні». – Режим доступу: www.pig.com.ua.

2. Бабич А. О. Світові земельні, продовольчі і кормові ресурси / А. О. Бабич. – К.: Аграрна наука, 1996. – 556 с.

3. Зінченко О. І., Січкара А. О. Кормовий клин Південного Лісостепу. Деякі аспекти теорії і практики / О. І. Зінченко, А.О. Січкара // Вісник аграрної науки. – 1999. – № 9. – С. 42–45.

4. Зінченко О. І. Кормоворобництво / О. І. Зінченко. – К.: Вища шк., 2005. – 440 с.

5. Петриченко В. Ф. Зернові бобові культури / В. Ф. Петриченко // Рослинництво; за ред. О. І. Зінченка. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – С. 187–230.

References

Petrychenko, V. F. Ekonomichne porivniannia efektyvnosti hodivli svynei: ekstensywna model i intensywna / Spilne doslidzhennia Instytutu kormiv NAANU, asotsiatsii «Ukrainska asotsiatsiia vyrobnykiv i pererobnykiv soi», «Instytutu svynarstva NAANU», TOV «Ievrokorm suchasna hodivlia» / Haluzevyi informatsiyni portal «Svynarstvo v Ukraini». – Rezhym dostupu: www.pig.com.ua. (in Ukrainian).

Babych, A. O. (1996). Svitovi zemelni, prodovolchi i kormovi resursy. – K.: Ahrarna nauka, 556. (in Ukrainian).

Zinchenko, O. I., Sichkar A. O. (1999). Kormovyi klyn Pivdennoho Lisostepu. Deiaki aspekty teorii i praktyky / Visnyk ahrarnoi nauky. 9, 42–45.

Zinchenko, O. I. (2005). Kormovorobnytstvo. – K.: Vyshcha shk., 440. (in Ukrainian).

Petrychenko, V. F. (2008). Zernovi bobovi kultury / Roslynnnytstvo; za red. O. I. Zinchenka. – Vynnytsia: Nova Knyha, 187–230. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 2.03.2016

УДК 619:618.39:636.3(477.74)

Гуменний О. Г., к. вет. н., зав. кафедри, **Ювенко А. В.**, к. вет. н., доцент,

Чорний В. А., к. вет. н., доцент © (fly1978@mail.ru)

Одеський державний аграрний університет, Одеса, Україна

ЛКУВАЛЬНО–ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА АБОРТІВ ДРІБНОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ НА ФЕРМІ «ОВЕН» БІЛЯЇВСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті висвітлені причини абортів дрібної рогатої худоби на фермі з розведення кіз та овець «Овен» Біляївського району Одеської області. Серологічними дослідженнями (РМА) встановлено наявність антитіл у вівці та у кози до лептоспир серотипів *Sabira*, *Hebdomadis* у титрах 1:50 та у цапа–плідника – антитіл ще й до лептоспир серотипа *Grippothyphosa* у титрах 1:50.

В результаті епізоотологічного обстеження ферми встановлено також брак раціону овець та кіз за поживними речовинами і білку. Основними симптомами у тварин були:

- поодинокі аборти у тварин віком до 2-х років у другій половині вагітності;
- народження нежиттєздатного молодняка;
- агалактія.

Ключові слова: аборти, кози, вівці, серологічне дослідження (РМА), фармазин–200, тетравіт, народження нежиттєздатного молодняка, агалактія, брак раціону, схуднення.

УДК 619:618.39:636.3(477.74)

Гуменний О. Г., к. вет. н., зав. кафедри, **Ювенко А. В.**, к. вет. н., доцент,

Чорний В. А., к. вет. н., доцент

Одесский государственный аграрный университет, Одесса, Украина

ЛЕЧЕБНО–ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ МЕРОПРИЯТИЯ ПРИ АБОРТАХ МЕЛКОГО РОГАТОГО СКОТА НА ФЕРМЕ «ОВЕН» БЕЛЯЕВСКОГО РАЙОНА ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

В статье освещены причины абортот мелкого рогатого скота на ферме по разведению коз и овец «Овен» Беляевского района Одесской области. Серологическими исследованиями установлено наличие антител у овцы и козы к лептоспирам серотипов Cabura, Hebdomadis в титрах 1:50 и у цапа–производителя – антитела ещё и к лептоспирам серотипа Grippothyphosa в титрах 1:50.

В результате эпизоотологического обследования фермы установлен также дефицит рациона овец и коз по питательным веществам и белку. Основными симптомами у животных были:

– единичные аборты у животных в возрасте до 2–х лет во второй половине беременности;

– рождение нежизнеспособного молодняка;

– агалактия

Ключевые слова: аборты, козы, овцы, серологическое исследование (РМА), фармазин–200, тетравит, рождение нежизнеспособного молодняка, агалактия, дефицит рациона, исхудание.

UDC 619:618.39:636.3(477.74)

О. Н. Humennyi, Cand. of vet. scienc., head of the Chair, **A.V. Iovenko**, Cand. of vet. scienc., Associate Professor, **V. A. Chorny**, Cand. of vet. scienc., Associate Professor
Odessa State Agrarian University, Odessa, Ukraine

TREATMENT AND PROPHYLACTIC MEASURES AGAINST CATTLE'S ABORTION ON THE FARM «OVEN» IN BILIAIVKA DISTRICT, ODESSA REGION

The article highlighted the causes of cattle's abortion on the farm breeding goats and sheep «Oven» in Biliavka District, Odessa Region. The presence of antibodies in sheep and goats to serotype of Leptospira Cabura, Hebdomadis in 1:50 titer and– antibodies in goat–producer to serotype of Leptospira Grippothyphosa in 1:50 titers was established by serological investigations (PMA).

It was also found the lack of nutrients and protein in sheep and goats diet when epidemiological observation of farm had been carried out. Animals had the following main symptoms:

– sporadic abortion in animals aged up to 2 years in the second period of pregnancy;

– the birth of non–viable calves;

– agalactia.

Key words: abortion, goats, sheep, serological investigation (PMA), formazin–200, tetravit, the birth of non–viable calves, agalactia, lack of diet, weight losses.

Вступ. Причини абортів у тварин різноманітні. Аліментарні аборти викликаються нестачею в раціоні вагітних білка, вуглеводів, каротину, вітамінів А, Е і D, кальцію, фосфору, кобальту, заліза та ін. макро– і мікроелементів [1, 2].

Встановлено, що дефіцит вітаміну А, В, С, D в організмі зумовлює плацентарну недостатність і негативно впливає на розвиток плода [2].

Причиною заразних абортів є інфекційні агенти та паразити [3,4].

Метою нашої роботи було:

– провести эпизоотологічне обстеження ферми з розведення ДРХ «Овен» з метою з'ясування причини абортів;

– розробити лікувально–профілактичні заходи.

Матеріал та методи досліджень. При вивченні эпизоотичної ситуації користувались комплексним эпизоотологічним методом дослідження [5].

Для з'ясування ситуації з інфекційних хвороб нами було відібрано 9 проб крові кіз та овець і направлені до ветеринарної лабораторії для дослідження на: бруцельоз, хламідіоз, лептоспіроз.

Результати досліджень. При проведенні епізоотологічного обстеження виявилось, що на фермі є 128 кіз та 80 овець. Тварини утримуються у групах безприв'язно. Ферма комплектувалася тваринами з господарств індивідуальних власників с. Кагарлик, Кам'янка, Червона Гірка, Вигода. Частина кіз була завезена з індивідуальних господарств с. Кошари Комінтернівського району. Вівці завезені з приватної агрофірми Дніпропетровської області.

До раціону тварин входить: сіно – 1 кг; солома – 2 кг; хлібна кришка – 100г. БВД та вітамінно-мінеральні премікси у господарстві не використовуються.

Симптоми:

– поодинокі аборти у тварин віком до 2-х років: 3 аборти у кіз та 1 аборт у вівці у другій половині вагітності;

– народження нежиттєздатного молодняка, агалактія;

– в окремих овець вертячка невідомої етіології, схуднення та ін. (табл. 1.).

В результаті серологічного дослідження (РМА) було виявлено:

– антитіла до лептоспір присутні у вівці та у кози до серотипів *Cabura*, *Hebdomadis* у титрах 1:50;

– у цапа-плідника також виявлені антитіла ще й до серотипу *Grippothyphosa* у титрах 1:50.

Для того аби аборт був викликаний лептоспірозом, необхідно щоб титри специфічних антитіл були 1:100 і вище, але враховуючи те, що тварини знаходились в поганому фізіологічному стані, ми вважаємо, що етіологією абортів є комплекс причин.

Таблиця 1

Симптоми до лікування (станом на 10.02.16 р).

Кількість тварин	Окотилося	Абортувало	%	Нежиттєздатний молодняк	%	Агалактія	%
Кіз	128	21	14,3	8	38,1	4	19,1
Овець	80	18	5,6	6	33,3	2	11,1

Лікувально-профілактичні заходи:

– усім дорослим тваринам провели обробку фармазином-200 – 2,0 мл на голову 4 дні підряд;

– тетравіт – 2,0 мл на голову в/м одноразово;

– ввели до раціону конц. корми з вмістом БВД з розрахунку 300 г на дійну матку і 150 г на сухостійну.

Після проведеного лікування аборти припинили реєструватись на фермі (табл. 2.)

Таблиця 2

Симптоми після лікування (станом на 17.03.16р).

Кількість тварин	Окотилося	Абортувало	%	Нежиттєздатний молодняк	%	Агалактія	%
Кіз	128	65	0	–	0	–	0
Овець	80	33	0	–	0	1	3

Висновки.

1. Етіологія абортів на фермі «Овен» комплексна:

а) брак раціону за поживними речовинами та білку;

б) циркуляція збудників лептоспірозу в стаді.

2. В результаті проведених лікувально-профілактичних та організаційно-господарських заходів вдалося зупинити аборти у ДРХ на фермі «Овен».

Перспективи подальших досліджень. У подальшому обов'язково проводити на фермі епізоотологічний моніторинг та здійснювати комплекс профілактичних заходів щодо недопущення виникнення заразних хвороб дрібної рогатої худоби.

Література

1. Карпов В. А. Акушерство и гинекология мелких домашних животных / Карпов В. А. – М.: Росагропромиздат, 1990. – 288 с.: ил.
2. Склярів П. М. Особливості структури плаценти овець при А-вітамінозній недостатності / П. М. Склярів, В. П. Кошовий // Проблеми зооінженерії та вет. мед.: зб. наук. праць ХДЗВА за матер. Міжнар. наук. конф. (м. Харків, 28–30 листопада 2005 р.). – Х.: РВВ ХДЗВА, 2006. – Вип. 13(33). – Ч.2. – С. 240 – 243.
3. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія: Підручник. – К.: Вища освіта, 2002. – 703 с.
4. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник – 2-ге вид., переробл. та допов / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, Н. М. Сорока, М. П. Прус; за ред. В. Ф. Галата. – К.: Урожай, 2009. – 368 с.: іл.
5. Джупина С. И. Методы эпизоотологического исследования и теория эпизоотического процесса. – Новосибирск: Наука. Сиб. отд-ние, 1991. – С. 39 – 41.

References

- Karpov, V. A. (1990). Akusherstvo i ginekologiya melkih domashnih zhivotnyih. – M.: Rosagropromizdat, 288. (in Russian).
- Skliarov, P. M., Koshovyi, V. P. (2006). Osoblvvosti strukturv platsentv ovets prv A-vitaminoznii nedostatnosti / Problemyv zootinzhenerii ta vet. med.: zb. nauk. prats KhDZVA za mater. Mizhnar. nauk. konf. (m. Kharkiv, 28–30 lystopada 2005 r.). – Kh.: RVV KhDZVA, 13(33). 2. 240 – 243. (in Ukrainian).
- Karysheva, A. F. (2002). Spetsialna epizootolohiia: Pidruchnyk. – K.: Vyshcha osvita, 703. (in Ukrainian).
- Halat, V. F., Berезovskvi, V., Soroka, N. M., Prus, M. P. (2009). Parazvtolohiia ta invaziini khvorobv tvaryn: pidruchnyk – 2-he vyd., pererobl. ta dopov / za red. V. F. Halata. – K.:Urozhai, 368. (in Ukrainian).
- Dzhupina, S. I. (1991). Metodvi epizootologicheskogo issledovaniya i teoriya epizooticheskogo protsesssa. – Novosibirsk: Nauka. Sib. otd-nie, 39 – 41. (in Russian).

Стаття надійшла до редакції 31.03.2016

УДК 616:619:636.7

Дубовий А. А., к. вет. н., доцент (net_tolik73@mail.ru)©

Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир, Україна

**ЗМІНИ МОРФОЛОГІЧНИХ ТА БІОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КРОВІ
ЩУЦЕНЯТ, ВИРОЩЕНИХ В УМОВАХ ВПЛИВУ ІОНІЗУЮЧОГО
ВИПРОМІНЮВАННЯ**

У статті висвітлено стан еритроцитопоезу та представлено деякі біохімічні показники крові щуценят 1, 7, та 14 добового віку, вихованих в умовах впливу іонізуючого випромінювання. Встановлено, що чинники навколишнього середовища Народицького регіону (радіоактивне забруднення) негативно впливають на еритроцитопоез у собак, що проявилось зниженням вмісту гемоглобіну у собак усіх вікових груп, починаючи з 7-добового віку і зменшенням кількості еритроцитів у щуценят 1-, 14-добового віку. При цьому найбільшу кількість хворих на анемію тварин виявлено серед 14-добових щуценят, внаслідок кумулятивної дії іонізуючого випромінювання. Біохімічними дослідженнями сироватки крові досліджуваних тварин встановлено, що у щуценят всіх вікових груп, вихованих в умовах іонізуючого випромінювання, вміст загального білку мав тенденцію до зниження. Крім того, у дослідних щуценят 14-добового віку діагностовано вірогідне зменшення вмісту альбумінів ($p < 0,05$), а у 1- і 7-добового віку – збільшення вмісту білірубину, що свідчить про порушення білоксинтезувальної і пігментноутворюючої функцій печінки, внаслідок впливу радіоактивного випромінювання. Отже, дія хронічного радіоактивного випромінювання значно знижує стан еритроцитопоезу, що

© Дубовий А. А., 2016